

**Міністерство освіти і науки України  
Бердянський державний педагогічний університет  
Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти  
Кафедра прикладної психології та логопедії**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
Рішення Приймальної комісії  
Бердянського державного  
педагогічного університету  
27 березня 2020

**ПРОГРАМА**  
**фахового вступного випробування**  
**з дисципліни**  
**«Логопедія з корекційними методиками»**

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

**Бердянськ – 2020**

## ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст програми.....	5
3. Критерії оцінювання .....	9
4. Список рекомендованої літератури.....	11

## 1. Пояснювальна записка

**Мета вступного фахового випробування для вступу на здобуття освітнього ступеня магістр:** з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені бакалавра та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліста з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

### **Форма вступного екзамену - тестування.**

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест із логопедія з корекційними методиками складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з питання та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише одна правильна.

2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

### **Приклад тестового завдання**

#### **1. Первинним дефектом при дислалії є:**

1. вади звуковимови;
2. порушення складової структури мовлення;
3. загальне недорозвинення мовлення;
4. порушення лексико-граматичного рівня мовлення.

**88. Складіть перелік педагогічних заходів, необхідних для профілактики мовленнєвих порушень (у дітей від 3-х до 4-х років).**

**Перелік дисциплін, що виносяться на фахове вступне випробування з логопедії з корекційними методиками:**

Логопедія.

### **Вимоги до відповіді вступника**

Під час співбесіди вступник повинен показати:

а) чітке знання визначень мовленнєвих порушень, їх механізмів, симптоматики, чинні сучасні класифікації мовленнєвих порушень; знання логопедичних термінів, психолого-педагогічних понять, формулювань ознак порушень мовлення, передбачених програмою, вміння доводити їх;

б) знання про методи та прийоми логопедичного обстеження та корекційного впливу, корекційного та відновлювального навчання; теоретичні знання, практичні вміння та навички, необхідні для діагностики мовленнєвих вад;

в) знання характеристики історичних та сучасних теоретичних підходів до вивчення мовленнєвих порушень;

г) наявність логопедичних вмінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати логопедичні поняття, методи і факти при розв'язуванні практичних ситуацій;

д) вміння давати історичну оцінку сучасного стану проблеми різних мовленнєвих розладів; необхідність системного комплексного підходу до аналізу, подолання і попередження вад мовлення у дітей;

є) вміння діагностувати мовленнєву та немовленнєву симптоматику в структурі порушень мовленнєвої діяльності у дітей із загальним недорозвиненням мовлення, дизартрією, алалією та афазією в межах програми випробування;

ж) володіння методами корекційно-виховної та відновлювальної роботи при різних за етіологією та механізмами порушеннях мовлення.

## **2. Зміст програми «Логопедія з корекційними методиками»**

Загальні теоретичні основи логопедії як науки.

Методологічні основи логопедії.

Етіологія порушень мовлення.

Вікові норми розвитку дитини.

Клініко-педагогічна класифікація.

Психолого-педагогічна класифікація.

Анатомо-фізіологічні та психічні механізми мовлення.

Характеристика складових зовнішнього оформлення мовлення.

Дислалія: визначення, причини.

Форми дислалії.

Етапи логопедичної роботи при корекції порушень звуковимови.

Методики корекційної роботи при дислалії.

Сигматизми свистячих звуків: види, характеристика.

Особливості логопедичної роботи при виправленні порушень свистячих звуків.

Сигматизми шиплячих звуків: види, їх характеристика.

Особливості логопедичної роботи при виправленні порушень шиплячих звуків.

Ламбдацизми і параламбдацизм: характеристика, особливості корекційної роботи.

Ротацизми і параротацизми: характеристика, особливості корекційної роботи.

Йотацизм: характеристика та шляхи виправлення.

Капацизм, гамацизм, хімізм: характеристика та шляхи виправлення.

Вади одзвінчення.

Вади пом'якшення.

Мета та зміст логопедичного обстеження.

Методика проведення логопедичного обстеження при дислалії.

Історичні аспекти вивчення ринолалії.

Етіологія та класифікація ринолалії.

Вроджена відкрита ринолалія.

Характеристика структури мовленнєвого дефекту при відкритій ринолалії.

Методика комплексної діагностики стану мовленнєвого та психічного розвитку дітей із відкритою ринолалією.

Доопераційна робота при уроджених незрощеннях твердого і м'якого піднебіння.

Післяопераційна робота при уроджених незрощеннях твердого і м'якого піднебіння.

Корекційна робота з усунення відкритої ринолалії за методикою Г. Соломатіної.

Технологія корекції звуковимови та голосу у дітей із відкритою ринолалією.

Система комплексної корекції мовленнєвого та психічного розвитку дітей із ВНГП.

Надання медичної допомоги дітям із ринолалією: історія та сучасність.

Закрита та мішана ринолалія.

Загальні питання голосоутворення.

Методи дослідження голосового апарата і голосової функції.

Функціональні порушення голосу.

Органічні порушення голосу.

Методика корекційної роботи при функціональних порушеннях голосу.

Методика корекційної роботи при органічних порушеннях голосу.

Основні відомості про етіопатогенетичні механізми дизартрії.

Форми дизартрії за клінічною класифікацією.

Форми дизартрії на основі клініко-фонетичного аналізу вимовних порушень.

Психолого-педагогічна характеристика дітей з дизартрією.

Схема та методика проведення обстеження дітей із дизартрією.

Аналіз та інтерпретація матеріалів обстеження.

Основні напрями корекційно-педагогічного впливу при дизартрії.

Логопедичні технології при корекції дизартрії.

Мовленнєва терапія при різних формах дизартрії.

Система корекційної педагогічної роботи при псевдобульбарній дизартрії.

Основні прояви та діагностика стертої дизартрії.

Особливості корекційної роботи при стертій дизартрії.

Загальна характеристика ДЦП.

Характеристика рухових та мовленнєвих порушень при ДЦП.

Особливості розвитку дітей з ДЦП.

Особливості корекційно-реабілітаційної роботи при ДЦП.

Характеристика порушень темпу та ритму мовлення у дітей.  
Корекція порушень темпо-ритмічної складової мовлення несудомного характеру.  
Проблема дослідження заїкання.  
Симптокомплекс заїкання.  
Причини виникнення заїкання.  
Патогенетичні механізми заїкання.  
Психолого-педагогічна та клінічна характеристика осіб із невротичною формою мовленнєвої патології.  
Психолого-педагогічна та клінічна характеристика осіб із неврозоподібною формою мовленнєвої патології.  
Клінічне та психолого-педагогічне обстеження заїкуватих.  
Сучасний комплексний лікувально-педагогічний підхід до подолання заїкування.  
Комплексні системи реабілітації заїкання у дітей.  
Сучасні системи корекційної роботи при заїканні у дошкільників та молодших школярів.  
Комплексні системи реабілітації заїкуватих підлітків та дорослих.  
Методики корекції заїкання у дорослих осіб.  
Методики корекції заїкання у дошкільників засобом гри.  
Логопедичні техніки формування плавного мовлення у осіб із заїканням.  
Методика нормалізації дихання при заїканні, запропонована О. Стрельніковою.  
Методика нормалізації дихання, запропонована К. Бутейко.  
Особливості реабілітації осіб із заїканням в закладах освіти.  
Система логопедичної роботи з заїкуватими.  
Використання інформаційних технологій для корекції заїкання.  
Комп'ютерні програми для корекції заїкання.  
Медикаментозні та нетрадиційні методи усунення заїкання.  
Профілактика заїкання.  
Сучасні уявлення про загальний недорозвиток мовлення.  
Симптоматика загального недорозвитку мовлення.  
Рівні загального недорозвитку мовлення.  
Діагностика загального недорозвитку мовлення.  
Організація корекційної роботи в групах для дітей із загальним недорозвитком мовлення.  
Планування корекційної роботи в групах для дітей із загальним недорозвитком мовлення.  
Зміст та методика логопедичної роботи при загальному недорозвитку мовлення.  
Зміст та методика логопедичної роботи з дітьми третього рівня мовленнєвого розвитку.  
Сучасні класифікації алалії.  
Обстеження дітей з алалією.

Моторна алалія.

Логопедична робота при моторній алалії.

Сенсорна алалія.

Логопедична робота при сенсорній алалії.

Сучасні класифікації афазії.

Комплексне обстеження хворих на афазію.

Стимулювання мовлення на ранньому етапі відновлювального навчання.

Попередження парафазій та аграматизмів

Акустико-гностична форма сенсорної афазії: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Акустико-мнестична форма сенсорної афазії: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Еферентна моторна афазія: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Аферентна моторна афазія: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Динамічна моторна афазія: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Семантична афазія: симптокомплекс та особливості логопедичної роботи.

Історичний аспект дослідження проблеми порушень писемного мовлення.

Сучасні уявлення про механізми письма та читання та етіологія цих порушень.

Класифікація дисграфій.

Класифікація дислексій та етіологія порушень читання.

Методика логопедичної роботи з подолання порушень писемного мовлення.

Профілактика порушень писемного мовлення.

### 3. Критерії оцінювання

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110
3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120
13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136



29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139
32	97	75	140
33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів у залежності від повноти відповіді.

**7,6 – 10 балів** – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

**5,1 – 7,5 балів** – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

**2,6 – 5 балів** – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

**0 – 2,5 балів** – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО} = \mathbf{ЗТ} + \mathbf{ВТ},$$

де **ЗТ** – бали за виконання завдань тесту з вибором однієї правильної (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання завдань тесту відкритої форми з розгорнутою відповіддю (від 86-го до 90-го).

#### 4. Список рекомендованої літератури

1. Кисла О. Ф. Корекційна педагогіка : навчальний посібник для студентів. К. : Кондор, 2016. 320 с.
2. Конопляста С. Ю. Ринологія від А до Я : монографія. Київ : Книга-плюс, 2015. 312 с.
3. Логопедія : підручник / за ред. М.К. Шеремет. Вид. 5-те. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
4. Марченко І. С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення (логопедична робота). Київ : Слово, 2016. 317 с.
5. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
6. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посіб. Рівне, 2016. 141 с.
7. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки: навч. посіб. / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2018. 338 с.
8. Пахомова Н. Г. Актуальні проблеми спеціальної освіти : навч. посіб. Полтава : АСМІ, 2018. 329 с.
9. Ревуцька О. В. Вибрані питання логопедії : навч. посібн. Бердянськ : ФОП Ткачук О.В., 2014. 288 с.
10. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник . – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. Частина І. 224 с.
11. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / уклад. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. К : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 305 с.
12. Спеціальна педагогіка : понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.
13. Хрестоматія з логопедії : Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія : навч. посіб. / ред.: М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко. К. : КНТ, 2008. 380 с.
14. Шеремет М. К., Ревуцька О. В. Логопедія (корекційна робота при дислалії) : навч. посіб. К., 2009. 160 с.
15. Шеремет М. К., Базима Н. В. Розвиток мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку: навч.-метод. посібник. Київ : ДІА, 2017. 192 с.

#### Інформаційні ресурси

<http://www.logoped.ru/>  
<http://logopediya.com/>  
<http://www.logoped.pro/>  
<http://www.logoped.org/>